

Dvacáté Geny Velkého bratra za rok 2024

Kategorie: Dlouhodobý slídil

Uítěz: Ministerstvo vnitra za snahu obejít regulaci využívání systémů na rozpoznávání tváří

Ministerstvo vnitra předložilo do legislativního procesu návrh novely zákona, který má mimo jiné upravovat i využívání kamerových systémů s rozpoznáváním tváří. Ačkoli mělo být smyslem předložení návrhu implementovat do českého právního řádu pravidla, která vyžaduje nové Nařízení o umělé inteligenci, tak výsledek naopak popírá základní kontrolní mechanismus používání těchto systémů, kterým má být povolování každého jeho využití nezávislým soudem. Oceněný návrh je tak dalším příkladem toho, že legislativní činnost ministerstva vnitra dlouhodobě ignoruje evropskou legislativu a judikaturu v konkrétních oblastech využívání technologií bezpečnostními složkami, což vede k plošným zásahům do práva na soukromí.

Návrh ministerstva vnitra, který je v tuto chvíli v legislativním procesu v poslanecké sněmovně (sněmovní tisk. Č. 807) novelizuje několik zákonů včetně zákona o zpracování osobních údajů. Právě do něj chce ministerstvo vtělit úpravu pravidel pro využívání kamerových systémů s rozpoznáváním tváří v reálném čase.

Tento systém je již od roku 2018 provozován na Letišti Václava Havla s tím, že vláda už má řadu let záměr rozšířit ho i na další mezinárodní letiště. Systém funguje tak, že porovnává tváře osob, které prochází prostory letiště s obličejí osob, které jsou z různých důvodů bezpečnostními složkami hledány. Porovnávání probíhá v reálném čase tak, aby případně daná osoba mohla být na letišti zadržena. Současně tváře milionů lidí, kteří prošli letištěm, jsou dále uchovávány pro možnou budoucí potřebu.

Využití metod rozpoznávání tváří bylo dosud regulováno zejména předpisy, které upravují ochranu osobních údajů. Nově se ale klíčovým právním předpisem stalo *Nařízení o umělé inteligenci*, které právě využití systémů na rozpoznávání tváří v reálném čase řadí mezi zakázané technologie. V rámci dojednaných kompromisů v legislativním procesu jde sice o technologii zakázanou, nicméně za splnění určitých podmínek ji lze použít k zajišťování bezpečnosti. Původní myšlenka přitom byla, že takový systém bude zapínán k hledání konkrétní osoby na základě povolení soudu. Klíčovou podmínkou pak je, že každé použití takového systému musí být povoleno nezávislým soudem.

Ministerstvo nicméně tuto základní pojistku v návrhu staví na hlavu, když pro vyhledávání určitých skupin osob nebude třeba konkrétní povolení soudu, ale postačí, že soud posvětil provoz systému jako takového. Takové povolování soudem je asi stejně nesmyslné, jako by soud povolil využití odposlechů bez ohledu na to v jaké věci a ve vztahu k jakým osobám by měly být prováděny. Tato skupina je přitom dost různorodá. Rozhodně nejde pouze o pachatele závažné kriminality nebo osoby bezprostředně ohrožené na životě, ale o podezřelé z širokého spektra i méně závažných trestných činů, ale například i o svědky, po nichž je vyhlášeno pátrání a je dán důvod k jejich zadržení nebo o osoby, kterým se nedaří doručovat například rozsudky v trestních věcech.

Ministerstvo chce návrhem zjevně zajistit, aby mohl provoz systému pokračovat dál bez dostatečné kontroly v podstatě nezměněném nepřetržitém režimu, jako tomu bylo dosud. To, že se tak bude dít v rozporu s Nařízením o umělé inteligenci ministerstvu, ale ani vládě, která návrh posvětila, zjevně nevádí. Pokud nevystaví návrhu stopku poslanci či senátoři, tak se zřejmě dočkáme další právní úpravy z dílny ministerstva vnitra, která je v rozporu s evropským právem podobně jako je tomu třeba u úpravy plošného sběru metadat o elektronické komunikaci nebo nedostatečné úpravě využití kriminalistické databáze DNA či databáze digitálních fotografií Policií ČR.

Zdroje:

- <https://digitalnisvobody.cz/blog/2025/01/14/piseme-poslancum-cesky-navrh-na-rozpoznavani-tvari-neodpovida-evropskym-pravidlum/>
- <https://ekonomickydenik.cz/system-biometricke-detekce-obliceju-na-prazskem-letisti-bude-robustnejsi-ukoncen-projektu-zdrzel-covid/>
- <https://www.echo24.cz/a/H89hp/zpravy-ai-act-regulace-umele-inteligence-policie-cr-kamery-rozpoznavani-tvari-biometricka-identifikace-letiste-praha>
- <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=807>